

Kirkegårdenes redskaber og maskiner

Kirkegårdsinspektør Aage Fich

IV. Håndredskaber.

Håndhakker.

I løbet af sommeren er mange redskaber slidt op eller har fået brud. Det giver os en kærkommen lejlighed til ved vintereftersynet af redskabsskabene at *udskifte* endnu flere med *bedre typer*.

Lad os da i vinter udskifte med hård hånd alle redskaber, som ikke er af allerbedste type, bl. a. fordi den kommende tid formentlig vil vise sig økonomisk mere anspændt end de seneste år.

I erkendelse af tidsskriftartiklens korte levetid beder jeg læseren blade tilbage i VK. XVIII nr. 1, april 1953, side 7 og påny overveje det rimelige i mine betragtninger.

Håndhakker, almindelig kaldet roehakker, burde være det *vigtigste* redskab til renholdelse og løsning af jorden på gravsteder. Hvis jorden ikke løsnes med spade eller greb efter granaftagning, bliver den som et stampet logulv. Med en let hakke kan den endnu fugtige jord i for-

årstiden løsnes uden for stort besvær, og sommeren igennem kan den holdes løs. Merarbejdet hertil opvejes af tilfredsheden med jordoverfladens pænere udseende, idet afrivning af fast jord giver kedelige rivestriber.

Der findes et utal af typer indrettet til udskiftning af bladet eller skaftet eller til udskiftning med 3 blade i forskellig bredde efter behov, og der er typer med højt blad bedst egnet til hypning af kartofler i små haver.

Alle disse finesser er for kirkegårdene uden større interesse. En let hakke som vist i fig. 41 a opfylder alle rimelige krav til kvalitet, pris og arbejdsduelighed.

Skuffejern.

Det er svært at skjule sin uvilje! Almindelige skuffejern bruges i en uhyre udstrækning, hvor håndhakker eller dobbeltskærende skuffejern *burde* være benyttet.

På gravsteder med fast jord formår skuffejernet kun at afskære ukrudt i

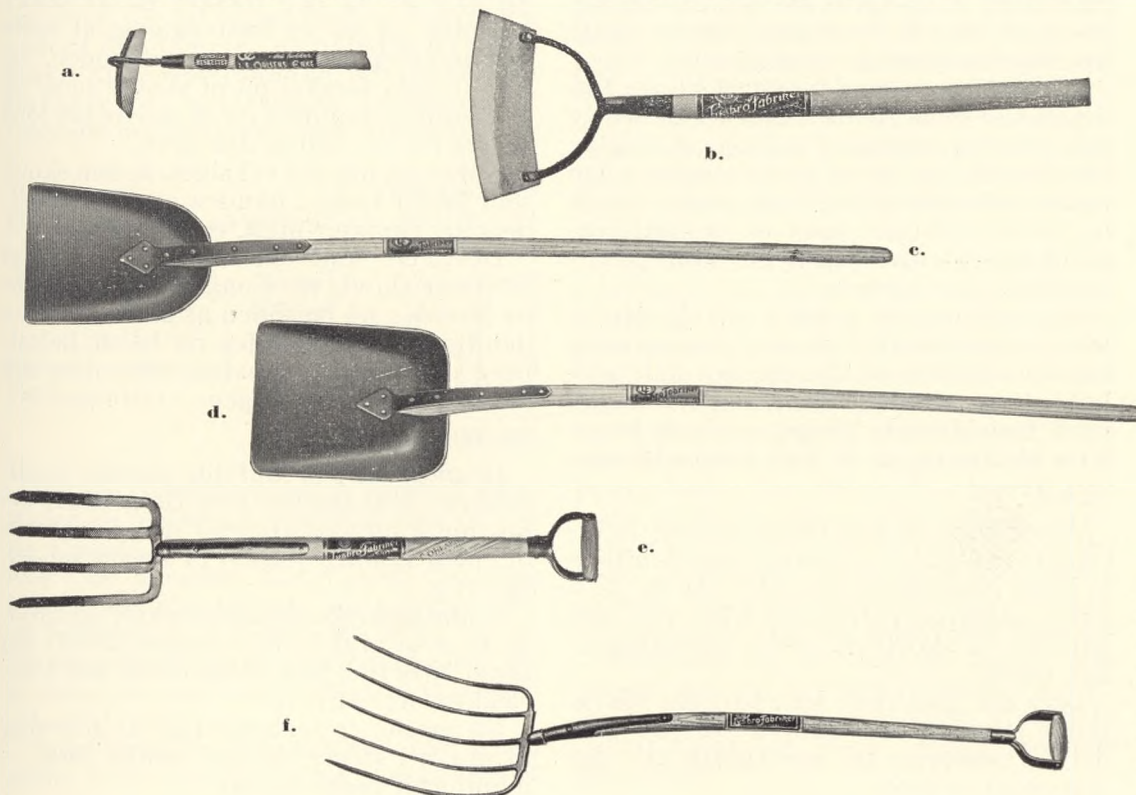


Fig. 41.
a. Roehakke,
b. Skuffejern,
c. Skovl,
d. Skovl,
e. Gravegreb,
f. Godningsgreb.

I. E. Ohlsens enkes og
Chr. Steiners clicheer.

jordoverfladen og at beskadige det meste af gravstedets beplantning. På gravsteder med løs jord er de også ringere end hakken.

På kirkegårde med *faste* gange er arbejdsydelsen og skuffekvaliteten ringe, idet en let sænkning af skaftet får bladet til at glide over gangoverfladen. På kirkegårde med *løse* gange er traktoren naturligvis bedst; men her kan der dog være rimelig brug for alm. skuffejern. Arbejdsstillingen skal være passende, d. v. s. at bladet skal kunne skære ned i jord eller grus, uden at skaftet løftes op eller ned i en umagelig højde, som gør arbejdet unødigt trættende uden at hæve arbejds effektiviteten.

Skuffejern med bøjle bør foretrækkes, fig. 41 b.

Skuffejern med tveægget, let buet kling af tyndt, godt stål byder på mange fordele. Ved at sænke skaftet og give det et let tryk med den forreste hånd under tilbageføringen, skærer bladet sig let ned, og der kan herved skuffes et væsentlig større areal end med alm. skuffejern på samme tid. Ved at føre bladet tilbage i samme bane, det er ført frem, opnås en smuldring af gangens øverste belægning, hvorved ukrudt hurtigere visner. Dette har især betydning i fugtig vej.

Af skuffejern med tveægget kling findes en del typer, hvor klingens kan svinge lidt frem og tilbage i galgen. Hensigten har naturligvis været at give skåret den bedste arbejdsstilling både under frem- og tilbageføringen; men de er irriterende at arbejde med og byder ikke på arbejdsmæssige fordele.

Sagen synes da ganske enkel: der er kun 2 typer skuffejern, som kan anbefales uden forbehold, nemlig den lette roehakke og skuffejernet med tveægget, buet, fastsiddende kling, og de er begge lette at aftørre, så de kan holdes blanke.

Skovle.

Amerikanerne har blandt mange interessante rationaliseringsundersøgelser nogle højst bemærkelsesværdige tal for 2—3 gange stigning i arbejdsydelse ved ombytning af skovle til mere formålstjenlige typer.

Selv om man ikke kan påregne tilsvarende stigning ved blandet arbejde, som det forekommer på kirkegårde, er der dog noget at hente.

Hvis man f. eks. ved gravkastning løsgriber jorden med spade og derefter opskovler den løse jord med skovl, er det givet, at opskovlingsarbejdet kan mindskes ved brug af graveskovl på egnet jord.

Det er kun eet eksempel i erkendelse af, at hård og stenrig jord kræver andre redskabstyper end sammenhængende sandjord.

På kirkegårde findes praktisk taget kun alm. skovle med langt skaft og afrundet overkant af skovlbladet, fig. 41 c. Det er vel også den type, som er mest anvendelig til opskovling af jord, læsning af affald o. s. v., men opmærksomheden bør være henvendt på, at skovle med firekantet blad, graveskovle, findes i mange størrelser og med kort skaft med håndgreb, fig. 41 d.

Der savnes stadig en forklaring på, hvorfor de fleste mennesker bruger lange skafter på skovle og gødningsgrebe, med mindre den skulle ligge i, at disse redskaber oprindeligt er fremstillet mest til landbrugsarbejde, og at brugeren af vane ikke er opmærksom på, at de findes i ændrede former til industri- og lagerarbejde. Der er jo dog forskel på at stikke korneg op på en høstvogn og at sætte granbundter sammen på rodenden, og der er også forskel på at skovle jord- og grusbunker sammen og at skovle løs jord op fra en 1,5—2,0 m dyb grav.

Kort sagt må det vel siges, at den skovl, som falder bedst i hånden og efter arbejdets art rummer mest, er den bedste.

Desværre kan det vist ikke nytte at efterlyse skovle med nagle med planslebne hoveder på bagsiden af bladet, formodentlig på grund af den ret hårde belastning og medfart, skovlene får; men det besværliggør rensningen.

Grebe.

Gravegrebe bør opfylde samme kvalitetskrav som spader. Den firegreneede synes mere anvendelig end den femgreneede, med mindre jorden er meget sandet, fig. 41 e.

Gødningsgrebe med kort skaft og håndgreb er så afgjort de behageligste til det meste arbejde. Den femgreneede bør foretrakkes, fig. 41 f.

Stengrebe er fortræffelige til gravning af grave i stenet og fast, sandet jord, — navnlig til raske mænd.